

Oranje-Nassaus en Bonapartes bijna buren

Oké, Wilhelmina van Oranje-Nassau heeft er niet zelf gewoond en Lodewijk Napoleon Bonaparte is er maar een paar uurtjes geweest, maar met een beetje fantasie hadden de families best bijna buren op de Haagweg kunnen zijn.

Dé Napoleon gaf Lodewijk de opdracht om dat volk in de lage landen in het gareel te krijgen en benoemde zijn broer op 5 juni 1806 tot koning van het Koninkrijk Holland. Met die naam waren de Brabanders natuurlijk niet blij, maar gelukkig bleek die Lodewijk nog niet de kwaadste van de familie Bonaparte. Van 'zijn' koninkrijk wilde hij echt wel iets maken en waar dat kon in samenspraak met de bevolking.

In de Franse Tijd werd de Haagweg onderdeel van de zogenaamde Napoleonsweg van Antwerpen naar Amsterdam, Mijlpaal 35 bij huisnummer 311 is daar nog een teken van. Wie er gebruik van wilde maken, moest daarvoor tol betalen. Dat was overigens ook vóór die opwaardering al zo. Betaling geschiedde bij een tolhuis net buiten de Haagse Poort, in de volksmond het Duitenhuis genoemd. Sinds de bestrating van de Haagweg in 1683 was het een van de oudste steenwegen in Nederland.

De familie Dielemans was sinds jaar en dag eigenaar van herberg De Bloemkool (ook wel De Blomkool). Gerardus Dielemans was naast herbergier ook tolgaarder in het Duitenhuis. Eind 18e eeuw werd de herberg door brand getroffen, maar Petrus Dielemans heeft de herberg weer kunnen herbouwen en kon in 1806 het Bredase stadsbestuur aldaar koning Lodewijk Napoleon ontvangen en van daaruit escorteren naar de stad.



Duitenhuis 1729

In 1818 zou koning Willem I er geluncht hebben en de latere keizer Napoleon III zou er met zijn ouders hebben gelogeed. Zwart-op-wit hebben we daar geen bewijs van kunnen vinden, maar de herberg stond wel bekend als zeer gewild bezoekadres.

Tussen 1855 en 1859 wordt het perceel met daarop de herberg verkocht en betekende dit het einde van de familiebezitting. Het pand staat er nog steeds op Haagweg 217.

Enkele tientallen meters verder richting de stad vinden we Villa Wilhelmina op nummer 189. De eerste steen van deze villa voor douairière C.J. Hoog-Ketelaar wordt gelegd op 20 april 1898. De woning wordt gebouwd in Art Nouveau-stijl dat rond de vorige eeuwwisseling een trend was. Toch zijn er, zeker ook in het interieur, Art Deco-elementen te vinden. De architect Herman van der Kloot Meijburg woonde er de eerste zeven jaar zelf ook. Er is tussen hem en de Nassaus een link, want hij heeft zich ook beziggehouden met de restauratiewerkzaamheden aan de Nieuwe Kerk in Delft.

Naam en bouwjaar van de villa verwijzen naar het kroningsjaar van koningin Wilhelmina en dat betekent dat de villa dit



Mijlpaal 35



De Bloemkool

Villa Wilhelmina



jaar 125 jaar bestaat! Aanvankelijk lag er bij de villa een grote tuin en stond er een koetshuis.

Eigenaresse Hoog werd aangeduid als douairière wat weduwe van een adellijke heer betekent. Daardoor had zij voldoende kapitaal om de villa te laten bouwen. Het pand werd na oplevering grotendeels weer verhuurd aan de 'Nederlandsche Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Drankzuchtigen' voor f280 per jaar. De mensen die hier werden verzorgd moesten zichzelf aanmelden.

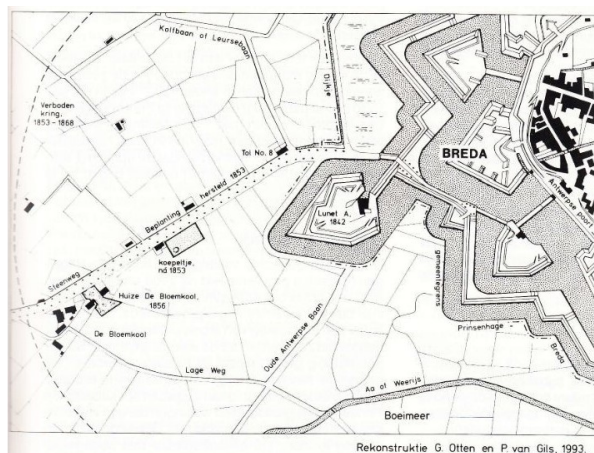
Toch een uitdaging als je weet dat er schuin tegenover op nummer 250 in de vorige eeuw tientallen jaren Delta

Drankenhandel was gevestigd! Momenteel biedt de villa onderdak aan zo'n zeven studenten. Niet echt de doelgroep van de douairière. Mocht prinses Amalia nog een studentenhuis zoeken, de locatie is in ieder geval historisch verantwoord.

Nassaudag 2023

Tweede Pinksterdag, maandag 29 mei, zal er weer van alles te beleven zijn tijdens de jaarlijkse Nassaudag. Activiteiten die in het teken staan van Breda en de Nassaus.

Binnenkort is het programma-overzicht te vinden op onze website en in het speciale programmaboekje dat gratis op de meeste locaties van onze wandel- en fietsroutes verkrijgbaar is.



Het verhaal van ...

Na de succesvolle eerste reeks van *Het verhaal van Nederland* zijn inmiddels de voorbereidingen aan de gang voor een tweede serie uitzendingen. Het voorwerk lijkt serieus genomen te worden door de makers van de NTR, want Breda is inmiddels bezocht door de filmploeg en schrijver van *De Bourgondiërs* Bart van Loo. De aandacht zal uitgaan naar de Bredase Nassaus.

In de afgelopen maanden was op de VRT *Het verhaal van Vlaanderen* te zien en vanaf eind maart op MPO1. Zeker ook het bekijken door de Brabanders meer dan waard, want de geschiedenis van Vlaanderen overlapt regelmatig de onze. Zo blijkt dat de 'militaire' voorbereidingen voor de Brabantse Omwenteling plaatsgevonden te hebben in de bos-

sen bij Breda! Deze opstand van de Zuidelijke Nederlanden in 1789 en 1790 tegen het Oostenrijkse gezag van keizer Jozef II leidde tot het kortstondig bestaan van de republiek De Verenigde Nederlandse Staten o.l.v. Hendrik van der Noot. Zoals een bekende Bredenaar wel vaker zegt: Alles begint bij Breda.

Bezoektip:

Lezing 'Graaf Hendrik III: zijn betekenis voor de stad' door Wim Klinkert op maandag 26 juni a.s. Voor meer info: degoudencirkelbreda.nl.



Stichting Breda Nassaustad
www.bredanassaustad.nl